

KATSOMUS KASVATUS SYMPOSIUM 2020

Lapsi katsomuksellisena
ajattelijana

22.10.2020
***Helsingin yliopisto,
Verkkotapahtuma***

Toteutus verkossa

Symposium toteutetaan verkkotapahtumana koronaepidemian vuoksi. Tästä muutoksesta johtuen ohjelma on päivitetty verkkotapahtumaan soveltuvaksi. Symposium tarjoaa korkeatasoinen sisällön, joka on verkkototeutuksen ansiosta vieläkin laajemman joukon tavoitettavissa.

Ilmoittautuneille lähetetään sähköpostilla Zoom-linkki muutama päivä ennen tapahtumaa.

Ilmoittautuminen

Ilmoittautuminen viimeistään 30.9.2020 sähköisellä lomakkeella:
<https://webropol.com/s/Katsomuskasvatussymposium-ilmoittautuminen>

Kustannukset

Osallistumismaksu on 70€ sisältäen symposiumin pohjalta tehdyn kirjan.

Lisätietoja

seurakuntaopisto.fi/katsomuskasvatussymposium

Hanna Pulkkinen
hanna.pulkkinen@seurakuntaopisto.fi

Saila Poulter
saila.poulter@helsinki.fi

Ilkka Tahvanainen
ilkka.tahvanainen@evl.fi

 @katsomuskasvatussymposium2020

 Katsomuskasvatussymposium 2020 (tapahtuma)

OHJELMA

9.00 Tervetuloa

Dos. Saira Poulter ja asiantuntija Ilkka Tahvanainen

9.10–9.30 Symposiumin avaus

*Ihmisoikeus- ja arvokasvatuksen
UNESCO-professori Arto Kallioniemi
& piispa emerita Irja Askola*

9.30–10.15 Lasten arvot ja katsomukset (jälki)sekulaarissa kasvuympäristössä

Prof. Arniika Kuusisto

Tauko 15 min.

10.30-11.15 Lapset, luonto ja katsomuskasvatus

Dos. Panu Pihkala & KM Jasmin Nisunen

11.15-12.00 Tilan tekeminen monikatsomukselliselle yhteistyölle

Dos. Saira Poulter & KM Dani Lahtinen & opiskelija Mina Bahmanbour & tohtorikoulutettava Kaarina Lyhykäinen & KM Sanna Yli-Koski-Mustonen

Lounastauko 30 min.

12.30-13.30 Lapsi ensimmäisenä, lapsi toisena: Miten käsitykset lapseudesta ja lapsuudesta ohjaavat kasvatusajattelua?

TT Eriikka Jankko & tohtorikoulutettava Katja Castillo

13.30-14 Dialogisten siltojen rakentaminen varhaiskasvatuksessa: Kurkistuksia katsomuksellisiin todellisuuksiin

KM Sylvia Hakari.

Tauko 15 min.

14.15-15 Alle kolmevuotiaan spiritualiteetin tukeminen

Yliopisto-opettaja Aino-Elina Kilpeläinen & tohtorikoulutettava Jenni Urponen

15.00-15.15 Katsomuskasvatus lapsen oikeutena

VTT, lapsiasiavaltuutettu Elina Pekkarinen

15.15 Päätössanat

TEEMAT, JOTKA JULKAISTAAN MYÖHEMMIN TALLENTEINA:

Lapsen kokoinen taidekasvatus - katsomuksellisten kysymysten äärellä

Dialogkunskap i teori och praktik: Mångfaldsfrågor och lärande ur barnets och familjens perspektiv

Katsomuskasvatuksen johtaminen

ESITYSTEN KUVAUKSET

Lasten arvot ja katsomukset (jälki)sekulaarissa kasvuympäristössä

Luento tarkastelee lasten omia arvoja ja katsomuksia, sekä heidän tapojaan paikantaa, jäsentää ja rakentaa merkityksiä kasvuympäristössään. Esitys valottaa lasten tablettitietokoneilla rakentamaa aineistoa, jossa he kuvaavat sitä, mikä heille itselleen on elämässä tärkeää ja arvokasta ja miksi. Aineiston esimerkkien kautta luento paikantaa lasten arvojen, ontologioiden ja katsomuksen rakentumista (jälki)sekulaarissa lapsuudessa. Lisäksi pohditaan sitä, miten varhaiskasvatus voisi toimia lasten yksilöllisten katsomusten rakentumista tukevana kasvatuskontekstina, jossa olisi tilaa keskustelulle erilaisista totuuskäsityksistä. Lisäksi painotetaan pedagogisen rakkauden paikkaa jokaisen lapsen kohtaamisessa sekä varhaiskasvatuksen merkitystä identiteetti-turvallisena "välitilana" kodin ja ympäröivän yhteiskunnan välillä.

Arniika Kuusisto, professori, Tukholman yliopisto

Lapset, luonto ja katsomuskasvatus

Esitys käsittelee lasten luontosuhdetta ja katsomuskasvatusta. Sekä luontokokemukset että kasvava tietoisuus ympäristöongelmista nostavat esiin katsomuskasvatukseen liittyviä seikkoja. Millaisia näkökulmia katsomuksista nousee lapsen resilienssin vahvistamiseksi? Miten luontoympäristöt voivat tukea lapsen voimavaroja? Näiden kysymysten lisäksi esitellään käytännön esimerkki päiväkotien luontoilloista.

*Panu Pihkala, tietokirjailija, ympäristöteologian dosentti, Helsingin yliopisto
Jasmin Nisunen, KM, varhaiskasvatuksenohjaaja, Turun ja Kaarinan seurakunnat*

Tilan tekeminen monikatsomukselliselle yhteistyölle

Miksi mennä lasten kanssa moskeijaan? Mitä lapselle voi merkitä musisointihetki katedraalissa?

Esityksessä tuodaan esiin teoreettisia ja käytännön näkökulmia siihen, miten ja miksi yhteistyötä päiväkotien ja katsomusyhteisöjen kanssa voisi toteuttaa. Parhaimmillaan yhteistyö tarjoaa väylän varhaiskasvatuksen oppimisympäristöjen rikastamiseen ja katsomuskasvatuksen näkemiseen laaja-alaisen osaamisen ulottuvuuksien kautta. Eri uskonnollisten yhteisöjen edustajat, tutkijat, kouluttajat ja opiskelijat esittelevät tekemänsä yhteistyön pohjalta parhaita ideoitaan ja pohtivat yhteistyön esteitä ja mahdollisuuksia sekä peilaavat kaikkea tätä kokonaisvaltaisen ja kokemuksellisen oppimisen ajatukseen.

Saila Poulter, dosentti, Helsingin yliopisto

Kaarina Lyhykäinen, tohtorikoulutettava, kasvatustyöntekijä, Helsingin ortodoksinen seurakunta

Dani Lahtinen, KM, Helsingin yliopisto

Mina Bahmanbour, luokanopettajaopiskelija, Helsingin yliopisto, Resalat islamilainen yhdyskunta

Sanna Yli-Koski-Mustonen, KM, varhaiskasvatuksen ohjaaja, Pitäjänmäen seurakunta

Lapsi ensimmäisenä, lapsi toisena: Miten käsitykset lapseudesta ja lapsuudesta ohjaavat kasvatusajattelua?

Keskustelu ihmiskuvasta usein toiseuttaa lapset. Kasvatussuhteessa lapsen käsitteen kaksi perusmerkitystä, lapsuus ikävaiheena ja lapseus suhteena, on kyettävä pitämään mielessä yhtä aikaa. Lapsuuden ikäkausi edustaa toiseutta aikuisuuteen nähden. Ihmisyuden suhdetason perustana lapseus puolestaan on ihmisten yhteinen ja jaettu identiteetti, joka mahdollistaa toiseuden rajan hälventymisen. Toiseuden rajapinnassa korostuu eettisen kohtaamisen mahdollisuus, jossa aikuinen ja lapsi rakentavat suhdetta maailmaan toinen toiseensa peilaten.

Eriikka Jankko, TT, hiippakuntasihteeri, Mikkelin hiippakunnan tuomiokapituli, Helsingin yliopisto

Katja Castillo, KM, tohtorikoulutettava, projektisuunnittelija, Oulun yliopisto

Dialogisten siltojen rakentaminen varhaiskasvatuksessa: Kurkistuksia katsomuksellisiin todellisuuksiin

Millainen on lasten katsomuksellinen ympäristö Saudi-Arabiassa, Kiinassa ja Australiassa? Millaisiin kulttuurisiin ja katsomuksellisiin arvoihin lapset sitoutetaan ja miksi? Entä mikä on meillä kiellettyä, tabu tai häpeän aihe? Millaisia tapoja pidämme hyvinä ja tarpeellisina, vaikka toisesta näkökulmasta toimintamme herättää jopa kauhistusta? Voimme oppia paljon katsomuksellisten siltojen rakentamisesta tai niiden estämisestä kurkistamalla varhaiskasvatusympäristöihin maailmalla. Esityksessä pohditaan, millaisia katsomuksellisia yhteyksiä saamme olla opettajina rakentamassa ja millaisia menetelmiä, tapoja ja sisältöjä voisimme rohkeammin käyttää rakennustyössä.

Sylvia Hakari, KM, pedagoginen johtaja, HEI Schools

Alle kolmevuotiaan spiritualiteetin tukeminen

Varhaisen lapsuuden vuorovaikutusta on pidetty tärkeänä spiritualiteetin ja uskonnollisuuden kehityksen kannalta. Pikkulapsi tutustuu lähiympäristöönsä ja sen katsomuksiin osallistumisen kautta. Aikuisilla on paljon valtaa sen suhteen, mitä lapset pääsevät näkemään ja kokemaan. Esityksessä tutustutaan siihen, millaisia ajatuksia on esitetty vauva- ja taaperoikäisen lapsen spiritualiteetista ja valmiudesta oppia uskontoa. Lisäksi tarkastellaan, minkälainen rooli uskonnollisella yhteisöllä ja sen varhaiskasvatus-toiminnalla voi olla pikkulapsiperheiden arjen ja lasten spiritualiteetin tukemisessa. Käytännön esimerkkinä tutustutaan virsimuskariin, joka on suomalainen sovellus Tanskan evankelis-luterilaisen kirkon babysalmesang-vauvamusiikkitoiminnasta.

*Aino-Elina Kilpeläinen, TM, yliopisto-opettaja, teologinen tiedekunta,
Helsingin yliopisto*

Jenni Urponen, MuM, KM, tohtorikoulutettava, kanttori, Mynämäen seurakunta

TEEMAT, JOTKA JULKAISTAAN MYÖHEMMIN TALLENTEINA

Lapsen kokoinen taidekasvatus - katsomuksellisten kysymysten äärellä

Esityksessä pohditaan taidekasvatuksen arvopohjaa ja merkitystä erityisesti katsomuksellisten kysymysten äärellä. Taide on parhaimmillaan ihmiselle kokonaisvaltainen luova moniaistisen tietämisen ja kokemisen muoto. Taiteiden kieli on lapselle tärkeä. Taiteen symbolit yhdistävät mielen, kehon ja hengen. Moninaisessa maailmassamme taiteet antavat kanavan lasten itseilmaisulle ja kulttuuriselle yhdessäololle. Esityksessä eri uskonnollisten yhteisöjen edustajat, kouluttajat, tutkijat, opettajat ja opiskelijat pohtivat näkemyksiään lasten taidekasvatuksesta ja ilmaisun monista muodoista erityisesti katsomuksellisiin näkökulmiin peilaten.

Inkeri Ruokonen, professori, Turun yliopisto

Dialogkunskap i teori och praktik: Mångfaldsfrågor och lärande ur barnets och familjens perspektiv

Vardagen i Finland präglas idag i allt högre grad av mångfald: också de allra yngsta barnen möter olika religioner, kulturer och åskådningar i familjen, i förskolan och skolan, inom hobbyverksamheter samt på gården. Vilken sorts kunskap behövs idag för att skapa fruktbara dialoger i barnens värld? Vilka olika former av dialog finns att pröva på, vilka värderingar bygger de på och hur kan vi skapa rum för möten mellan människor som spränger olikhetens gränser? Presentation diskuterar religions- och åskådningsdialog både i teorin, baserad på aktuell forskning, och i praktiken, med grund i erfarenheter från det innovativa dialogarbete som föreningen Ad Astra gör i daghem och skolor i Finland.

*Ruth Illman, docent i religionsvetenskap, föreståndare, Donnerska Institutet
Milena Parland, verksamhetsledare och författare, Ad Astra, doktorand i
religionsvetenskap*

Katsomuskasvatuksen johtaminen

Millä tavoin katsomuskasvatus haastaa pedagogisen johtamisen? Tuntuuko katsomuskasvatus jotenkin irralliselta? Suunnitellaanko katsomuskasvatusta tavoitteellisesti? Mitä työyhteisössä pitäisi tapahtua, jotta toimintakulttuuri tukisi lasta myös katsomuksellisena ajattelijana? Miten edistän sitä, että tilaa vuorovaikutukselle syntyy sekä henkilöstön kesken että henkilöstön ja perheiden välillä sekä lähialueen toimijoiden kanssa? Mukana teemaa toteuttamassa ja aiheesta keskustelemassa joukko varhaiskasvatuksen johtamisen asiantuntijoita.

Silja Lamminmäki-Vartia, projektisuunnittelija, tohtorikoulutettava, Helsingin yliopisto

Leena Lahtinen, varhaiskasvatuksen asiantuntija, toimitusjohtaja, Reunamo Education Research

Petteri Mikkola, varhaiskasvatustyöryhmän johtaja, kouluttaja, Tuusulan varhaiskasvatus

Jaana Särmälä, varhaiskasvatustyöryhmän johtaja, Espoon varhaiskasvatus

Anita Järvisalo, varhaiskasvatustyöryhmän johtaja, Espoon varhaiskasvatus

Tiina-Liisa Åkerfelt, varhaiskasvatustyöryhmän johtaja, Vantaan varhaiskasvatus

Nina Thurin, kieli- ja kulttuurikoordinaattori, Vantaan varhaiskasvatus

Marjaana Gyekye, varhaiskasvatustyöryhmän johtaja, Helsingin varhaiskasvatus

Annikka Kantola, varhaiskasvatustyöryhmän johtaja, Helsingin varhaiskasvatus

Päivi Aumala, varhaiskasvatustyöryhmän johtaja, Tampereen seurakuntayhtymä

PERUTUT TEEMAT

Tule ja kokeile! Lue kuvaa –toimintamalli katsomuskasvatuksessa

Tule ja kokeile! Lattiakuvat katsomuskasvatuksessa

Kom och pröva! Utforska rummet

Järjestäjät:

Helsingin yliopisto

Itä-Suomen yliopisto

***UNESCO Chair in Values, Dialogue and Human
Rights in Education***

***Uskonnon, katsomuksen ja kasvatuksen
tutkimusseura***

Agricola-opintokeskus/Seurakuntaopisto

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Diak

Ebeneser-säätiö

Helsingin ortodoksinen seurakunta

Helsingin seurakuntayhtymä

Kirkkohallitus

Kulttuuri- ja uskontofoorumi FOKUS ry

Lasten ja nuorten keskus ry

Lasten Keskus

***Monikatsomukselliset oppimisen tilat
varhaiskasvatuksessa -hanke***